

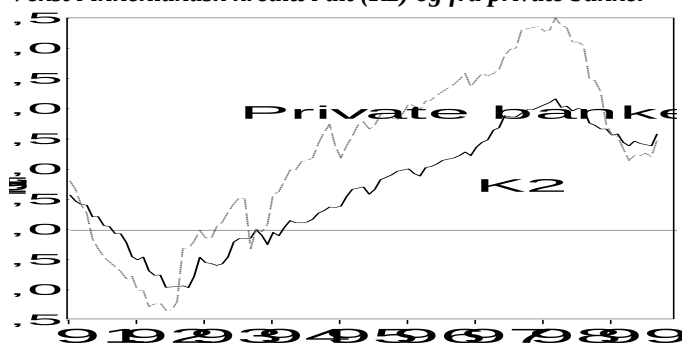
RAPPORT FOR FINANSINSTITUSJONER

1.-3. kvartal 1999

Foreløpige tall

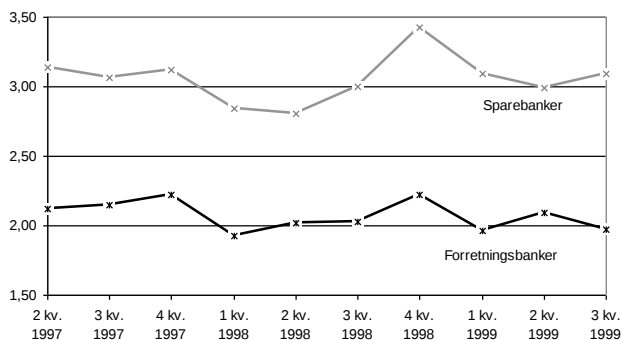
	Side
Hovedinntrykk	1
Makroøkonomisk bakgrunn	5
Forretningsbanker	7
Sparebanker	9
Kredittforetak	12
Finansieringsselskaper	14
Livsforsikringsselskaper	16
Skadeforsikringsselskaper	21
Tabeller	

Vekst i innenlandsk kreditt i alt (K2) og fra private banker

Kilde: Norges Bank

Kvartalsvis utvikling i nettorente i forretningsbanker og sparebanker i prosent av GFK*

*annualiserte prosenter

Kilde: Innsendte nøkkeltall/Finansdatabasen

RESULTATRAPPORTER FOR DE ENKELTE BRANSJER

3. BANKER

Forretningsbankene og de 30 største sparebankene har rapportert resultater og nøkkeltall til Kredittilsynet for de tre første kvartaler i 1999. Tallene er foreløpige. Ny regnskapslov f.o.m. 1999 medfører enkelte endringer i resultat – og balanse, og det er kun de største bankene og enkelte av de mellomstore bankene som har omarbeidet tidligere rapporterte tall. Dette vanskeliggjør sammenligning av tallene med resultat for tidligere perioder.

3.1 Forretningsbanker

Utenlandske bankers filialer i Norge og Postbanken er ikke inkludert i tallene.

Resultatutvikling

Tabell 3.1.1. Resultattall for forretningsbanker totalt (morbank)

	1.- 3. kvartal 1999		1. –3. kvartal 1998		1998	
	Mill. kr.	% GFK	Mill. kr.	% GFK	Mill. kr.	% GFK
Nettorenter	8 835	1,96	8 235	1,93	11 455	2,01
Andre inntekter	5 307	1,17	3 637	0,85	4 888	0,86
-herav kursgev/tap	1 481	0,33	290	0,07	1 157	0,20
Andre kostnader	7 796	1,73	7 818	1,83	10 995	1,92
-herav lønn/adm.k..	5 966	1,32	5 976	1,40	8 183	1,43
Driftsres. før tap	6 346	1,40	4 054	0,95	5 347	0,94
Bokførte tap/tilb.før	250	0,06	1 024	0,24	1 654	0,29
Nedskr./gev/tap vp	18	0,00	11	0,00	192	0,03
Res av ord.drift før skatt	6 114	1,35	3 041	0,71	3 885	0,68

Etter tre kvartaler i 1999 har forretningsbankene er resultat av ordinær drift før skatt på 6 114 mill. kroner, som utgjør 1,35 prosent av GFK. Dette er en forbedring av resultatet med 3 073 mill. kroner, eller 0,64 prosentpoeng målt i forhold til GFK. Resultatet i 1998 var sterkt preget av nedgang i andre driftsinntekter knyttet til kursfall på aksjer og uro i valuta – og rentemarkedet. I tillegg ble resultatet sterkt preget av betydelig tap på utlån i samme periode i fjor.

Netto renteinntekter for forretningsbankene samlet har økt med 600 mill. kroner sammenlignet med tilsvarende periode i 1998, og utgjør 1,96 prosent av GFK. Målt i forhold til GFK er netto renteinntekter noe høyere enn etter tre kvartaler i 1998, men fremdeles lavere enn netto renteinntektene for hele fjoråret.

Når det gjelder andre inntekter, utenom kursgevinster fra verdipapirer og valuta, er disse økt med 14,3 prosent, og det er spesielt i gruppen med de øvrige forretningsbankene hvor andre inntekter har økt betydelig. Totalt for forretningsbankene er kostnadene stabile sammenlignet med tilsvarende periode i 1998. I prosent av GFK viser kostnadene en reduksjon på 0,1 prosentpoeng.

Tabell 3.1.2. Utvikling i andre inntekter og kostnader

	1.-3. kvartal 1997	1.-3. kvartal 1998	1.-3. kvartal 1999
Andre inntekter/netto renteinntekter	30,9 %	40,6 %	43,3 %
Kostnader/inntekter	74,4 %	67,5 %	61,6 %

Merverdier og netto kursgevinster på verdipapirer og valuta har bidratt til resultatforbedringen med 1 191 mill. kroner for forretningsbankene sammenlignet med i fjor. Den betydelig økningen i denne posten i forhold til tilsvarende periode i fjor har i noe grad sammenheng med innføring av ny regnskapslov som medfører verdsetting av handelsporteføljen til markedsverdi. I tillegg var resultatet i fjor spesielt dårlig som følge av kursfallet på aksjer og uroen i rente-og valutamarkedet.

Forretningsbankenes samlede tap på utlån og garantier er 250 mill. kroner etter tre kvartaler i 1999, som tilsvarer 0,06 prosent av GFK. I tilsvarende periode i fjor hadde forretningsbankene 1 024 mill. kroner i tap på utlån, som i stor grad var knyttet til en enkelt institusjon. Til tross for at samlede tap på utlån er på et lavt nivå er det likevel enkelt banker som har bokført betydelig tap.

Balanseutvikling

Tabell 3.1.2. Prosentvis årlig vekst i utvalgte balanseposter og nøkkeltall

	3 kv. 1999		3 kv. 1998
	mill.kr	vekst i %	mill.kr
Forvaltningskapital.	591 141	3,0	573 924
Brutto utlån til kunder	430 703	-1,4	436 895
- ekskl. BN-bank/ overf. Gj	433 196	4,9	412 854
Bank og Norgeskreditt			
Innskudd fra kunder	259 670	1,0	257 163
- korr. Gjensidige Bank	268 859	4,5	257 163
Gjeld ved utst. av verdip.	143 726	-4,7	150 813
Tapsavsetninger	8 941	-7,4	9 653
- ekskl. BN-bank/ overf. Gj	9 046	-5,8	9 608
Bank og Norgeskreditt			
herav uspesifiserte tapsavs.	4 244	3,9	4 086
herav spesifiserte tapsavs.	4 697	-15,6	5 567
Netto nullstilte lån	5 864	30,4	4 497
Netto misligholdte lån	6 405	32,9	4 818
	3 kv. 99		3 kv. 98
Tapsavs. i % av br. utlån	2,1		2,2
- ekskl. BN-bank/ overf. Gj	2,1		2,3
Bank og Norgeskreditt			
Uspes.tapsavs i % av br. utlån	1,0		0,9
Net. nullst. lån i % av br. utlån	1,4		1,0
Net. misligh. lån i % av br. utlån	1,5		1,1

I forbindelse med Gjensidige Banks integrasjon i Sparebanken NOR har hoveddelen av bankporteføljen og innskuddene i Gjensidige Bank blitt overført til Sparebanken NOR i 2. og 3. kvartal 1999. Det er i tabellene bak tatt hensyn til dette for å lette sammenligningen med tidligere perioder. I tillegg har Norgeskreditt overført utlånsportefølje til Kreditkassen, mens BN-bank har overført hoveddelen av utlånsporteføljen til Bolig- og næringskreditt.

Ved utgangen av 3. kvartal 1999 er veksten i utlån økt til 4,9 prosent (korrigert for porteføljeoverføringer) mot 3,9 prosent ved utgangen av forrige kvartal.

Gjennomsnittlig kjernekapitaldekning for forretningsbankene er 7,9 prosent ved utgangen av 3. kvartal 1999. Dette er en økning i kjernekapitaldekningen på 0,6 prosentpoeng sammenlignet med ett år tilbake. Ved utgangen av året var forretningsbankenes kjernekapitaldekning 7,7 prosent.

Totalt har innskudd fra kunder økt med 4,5 prosent siste år (korrigert Gjensidige Bank). I forhold til brutto utlån utgjør innskudd fra kunder 62,1 prosent (korrigert).

Samlede tapsavsetninger i forretningsbankene er redusert med 5,8 prosent (korrigert). Målt mot brutto utlån viser tapsavsetningene nedgang for forretningsbankene. Det er i stor grad fortsatt reduksjon i de spesifiserte tapsavsetningene som bidrar til dette.

Misligholdte engasjementer har økt med 32,9 prosent siste år, i hovedsak knyttet til betydelig økning i enkelt banker. Nivået for misligholdte lån, målt i forhold til brutto utlån, er fortsatt lavt på 1,5 prosent.

3.2 Sparebanker

Resultatutvikling

I de *tretti største sparebankene* var resultat av ordinær drift før skatt 4 865 mill.kr, som utgjør 1,79 prosent (annualisert) av gjennomsnittlig forvaltningskapital (GFK). Dette er en økning på 2 225 mill.kr. i forhold til fjoråret, eller 0,68 prosentpoeng i forhold til GFK.

Tabell 3.2.1 Resultatposter for de tretti største sparebanker

	1.-3.kv.99		1.-3.kv.98		1998	
	Mill.kr.	% av GFK	Mill.kr.	% av GFK	Mill.kr.	% av GFK
Netto rente	7 560	2,78	6 255	2,62	9 055	2,82
Andre inntekter	2 952	1,09	1 400	0,59	2 294	0,71
herav kursgevinster	569	0,21	-236	-0,10	72	0,02
Andre kostnader	5 515	2,03	4 938	2,07	7 025	2,19
herav lønn og admin.kost.	2 582	0,95	2 403	1,01	3 273	1,02
Driftsres. før tap	4 998	1,84	2 716	1,14	4 324	1,35
Bokførte tap	458	0,17	184	0,08	627	0,20
Gev./tap lang sikt, Nedskrivn.	325	0,12	108	0,05	315	0,10
Resultat av ord.drift f.skatt	4 865	1,79	2 640	1,11	4 012	1,25

Netto renteinntekter var 7 560 mill.kr., eller 2,78 prosent av GFK. Dette innebar en økning med 1 305 mill.kr. i forhold til pr. 30.09 i fjor, eller 0,16 prosentpoeng.

Nettorenten (i forhold til GFK) for tredje kvartal isolert ligger fremdeles lavere enn i fjerde kvartal 1998 for alle grupper av banker, og i forhold til forrige kvartal har de mindre sparebankene (nr. 6-30 målt etter forvaltningskapital) en svak reduksjon i nettorente, fra 3,43 til 3,38 prosent.

Alle gruppene av sparebanker hadde en økning i andre inntekter (ekskl. kursgevinster fra verdipapirer og valuta.) Totalt steg disse inntektene med 46 prosent til 2 384 mill.kr. Noe av økningen skyldtes engangseffekter for enkeltbanker bl.a. endringer som følge av ny regnskapslov.

I tabell 3.2.2 vises andre inntekter (ekskl. kursgevinster) i forhold til netto renteinntekter, og kostnader i forhold til totale inntekter (ekskl. kursgevinster).

Tabell 3.2.2 Utvikling for Andre inntekter, og kostnader for de tretti største sparebanker

	1.-3. kvartal 1997	1.-3. kvartal 1998	1.-3. kvartal 1999
Andre inntekter/Netto renteinntekter	23,5 %	26,1 %	31,2 %
Kostnader/Inntekter	67,6 %	62,6 %	55,9 %

De tretti største sparebankene økte kostnadene med 11,7 prosent i forhold til samme periode ifjor. Alle gruppene av sparebanker har likevel vist synkende kostnader sett i forhold til inntekter de siste to årene (pr. tredje kvartal).

Driftsresultat før netto kursgevinster fra verdipapirer og tap på utlån har økt med 1 477 mill. kroner for de tretti største sparebankene, eller 1,63 prosent av GFK, og dette tilsvarer en økning på 0,39 prosentpoeng.

Samlede tap på utlån etter tre kvartaler er 458 mill.kr., mot 184 mill.kr. i fjor. Tapene utgjør 0,17 prosent (annualisert) av GFK, noe som er 0,09 prosentpoeng høyere enn etter tredje kvartal i fjor.

Balanseutvikling

Brutto utlån til kunder har steget med 17,1 prosent på årsbasis for de tretti bankene. Korrigert for porteføljeoverføringer var veksten 12 prosent. Gruppen av de minste bankene viser sterkest utlånsvekst.

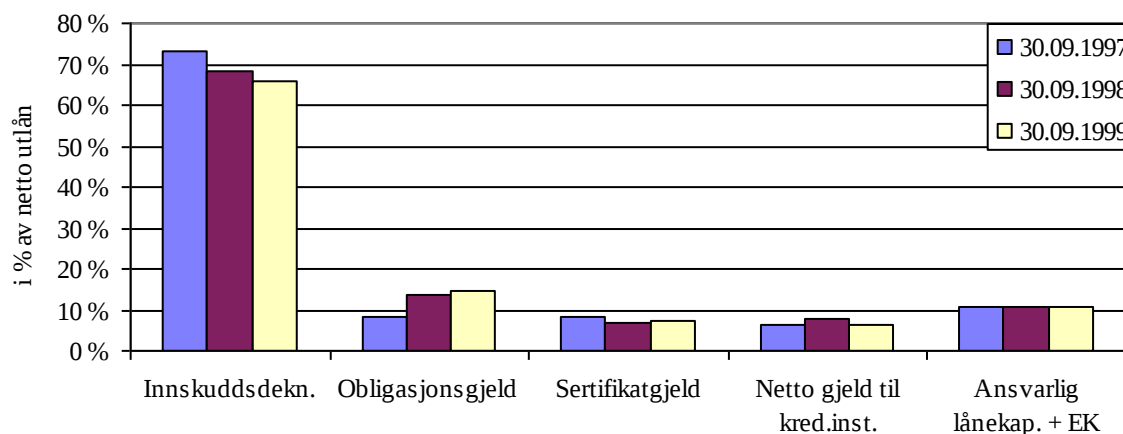
Tabell 3.2.3 Utvalgte balanseposter og nøkkeltall ved utgangen av 3. kvartal 1999

	30.09.1999 Mill.kr.	vekst i % siste 12 mnd.	30.09.1998 Mill.kr.
Forvaltningskapital	391 920	18,0	332 137
Brutto utlån til kunder	329 466	17,1	281 291
- korrigert for Gjensidige Bank	315 181	12,0	
Innskudd fra kunder	222 837	15,8	192 434
- korrigert for Gjensidige Bank	213 648	11,0	
Innskudd fra banker*	40 826	10,9	36 816
Gjeld ved utst. av verdipapirer	75 993	29,6	58 640
Tapsavsetninger	5 441	10,3	4 932
- korrigert for Gjensidige Bank	5 326	8,0	
herav uspesifiserte tapsavs.	2 616	23,5	2 118
herav spesifiserte tapsavs.	2 825	0,4	2 815
Netto nullstilte lån	1 579	-6,4	1 687
Netto misligholdte lån	3 210	4,2	3 080
	30.09.1999		30.09.1998
Tapsavs. i % av brutto utlån	1,7 %		1,8 %
- korrigert for Gjensidige Bank	1,7 %		
Uspes. tapsavs. i % av br. utlån	0,8 %		0,8 %
Net. nullstilte lån i % av br. utlån	0,5 %		0,6 %
Net. misligh. lån i % av br. utlån	1,0 %		1,1 %

* Hentet fra finansdatabasen

I figur 3.2.1 vises fundingstrukturen for de tretti største sparebanker de tre siste år. Nominelle innskudd fra kunder har økt med 11,0 prosent (korrigert for porteføljeoverføringer) for de tretti sparebankene, men innskuddsdekningen har likevel sunket.

Figur 3.2.1 Fundingstruktur for de tretti største sparebankene

Spesifiserte tapsavsetninger er nær uendret fra i fjor, mens de uspesifiserte tapsavsetningene har økt. Tapsavsetninger utgjør 1,7 prosent av brutto utlån til kunder, en nedgang på 0,1 prosentpoeng. Totalt netto mislighold var ved utløpet av tredje kvartal 4,2 prosent høyere enn ett år tidligere.

Soliditet

Foreløpige tall for gjennomsnittlig kjernekapitaldekning for de tretti største sparebankene er 8,93 prosent, en nedgang på 0,10 prosentpoeng siden tredje kvartal 1998. Siden årsskiftet er reduksjonen 1,36 prosentpoeng.

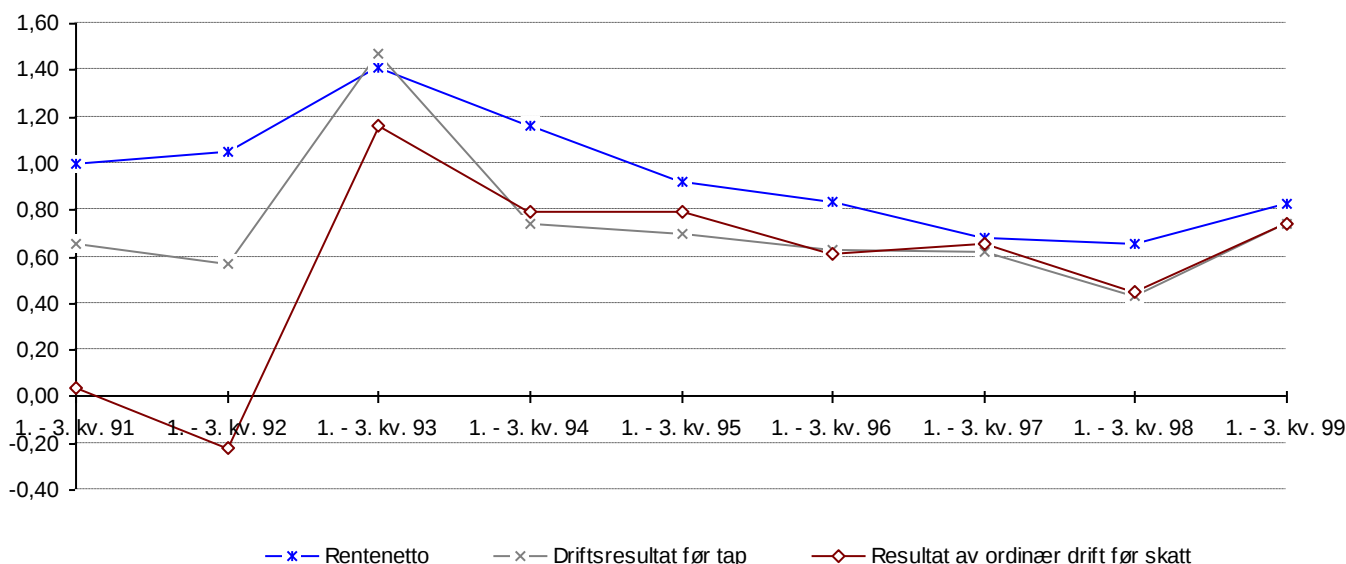
Gjennomsnittlig kapitaldekning var på 11,5 prosent, ned 2,0 prosentpoeng siden årsskiftet, og 0,9 prosentpoeng lavere enn ved tilsvarende tidspunkt i 1998. Alle de største sparebankene har lavere kapitaldekning enn etter tredje kvartal i fjor. Bare 4 av de 25 mindre bankene viser høyere kapitaldekning enn i fjor.

4. FINANSIERINGSFORETAK

4.1 Kredittforetak

Kredittilsynet har innhentet foreløpige resultat- og nøkkeltall pr. 3. kvartal 1999 fra samtlige 9 kredittforetak.

Figur 4.1.1 - Resultatutvikling i prosent av GFK

Resultatutvikling

Nettorenten har økt sammenlignet med 1. - 3. kvartal 1998. Isolert sett viser nettorenten en liten nedgang i 3. kvartal sammenlignet med 1. og 2. kvartal i år.

Kursgevinster på verdipapirer er på 51 mill. kroner i 1. - 3. kvartal 1999, mens kredittforetakene i tilsvarende periode i fjor hadde kurstap på 48 mill. kroner. Lønnskostnader og andre driftskostnader viser en svak nedgang det siste året, målt i prosent av GFK.

Tabell 4.1.1 - Resultatposter

	1. - 3. kvartal 1999		1. - 3. kvartal 1998	
	mill. kroner	prosent av GFK	mill. kroner	prosent av GFK
Nettorenter	925	0,83	584	0,66
Andre inntekter	89	0,09	40	0,04
Andre kostnader	195	0,18	241	0,27
Driftsres. før tap	819	0,74	383	0,43
Bokførte tap	0	0,00	-21	-0,02
Resultat ord. drift	819	0,74	404	0,45

Kredittforetakene har ingen bokførte tap på utlån hittil i 1999. I samme periode i fjor var det inntektsføring av tap på utlån på 21 mill. kroner. Resultat av ordinær drift før skatt utgjør 0,74 prosent av GFK. Dette er en forbedring på 0,29 prosentpoeng sammenlignet med 1. - 3. kvartal i fjor. Dersom BN-Kreditt holdes utenfor, er forbedringen på 0,23 prosentpoeng.

Balanseutvikling

Utlån til kunder har økt med 18,8 prosent (ca. 15,5 mrd. kroner) de siste 12 månedene. Veksten har sin hovedårsak i at Bolig- og Næringskreditt startet sin virksomhet i desember 1998. Selskapet ble etablert som et datterselskap av BN-Bank og fikk overført 17 mrd. kroner av bankens utlånsportefølje. Utlånstallene er også påvirket av at Norgeskreditt overførte sine boliglån (5,2 mrd. kr) til Kreditkassen i september. Dersom Bolig- og Næringskreditt holdes utenfor, og det korrigeres for overføringen fra Norgeskreditt til Kreditkassen, er tolv månedersveksten på 3,0 prosent.

Tabell 4.1.2 - Balanseposter (prosent og mill. kroner)

	30.09.1999	% vekst	30.09.1998
Forvaltningskapital	150 608	22,6	122 881
Brutto utlån til kunder	97 820	18,8	82 345
Br. utlån korr. for BN-Kreditt og Norgeskreditt	84 822	3,0	82 345
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	115 381	20,4	95 865
Nullstilte lån	45	-9,4	50
i prosent av brutto utlån	0,05		0,06
Misligholdte lån	185	19,7	155
i prosent av brutto utlån	0,19		0,19
Tapsavsetninger	232	18,1	196
i prosent av brutto utlån	0,24		0,24

Kapitaldekning

Foreløpige tall for kredittforetakene viser at kjernekapitaldekningen er redusert med 0,18 prosentpoeng sammenlignet med utgangen av 3. kvartal 1998. Hvis Bolig- og Næringskreditt holdes utenfor, er det en økning på 0,50 prosentpoeng. Det skyldes tilførsel av egenkapital i forbindelse med årsoppgjøret, og at 3 selskaper har medregnet resultatet hittil i år i kjernekapitalen. I tillegg er beregningsgrunnlaget redusert som følge overføringene fra Norgeskreditt til Kreditkassen. Beregningsgrunnlaget (uten BN-Kreditt) er redusert med 0,5 prosent siste 12 måneder.

Tabell 4.1.3 - Kapitaldekningstall (prosent og mill. kr) for kredittforetakene totalt

	30.09.1999*	30.06.1999	30.09.1998
Kjernekapitalprosent	12,84	12,58	13,02
Kapitaldekningsprosent	15,84	15,74	16,67
Kjernekapital	9 487	9 429	7 535
Tilleggskapital	2 334	2 485	2 389
Netto ansvarlig kapital	11 708	11 798	9 643
Beregningsgrunnlag	73 893	74 949	57 865

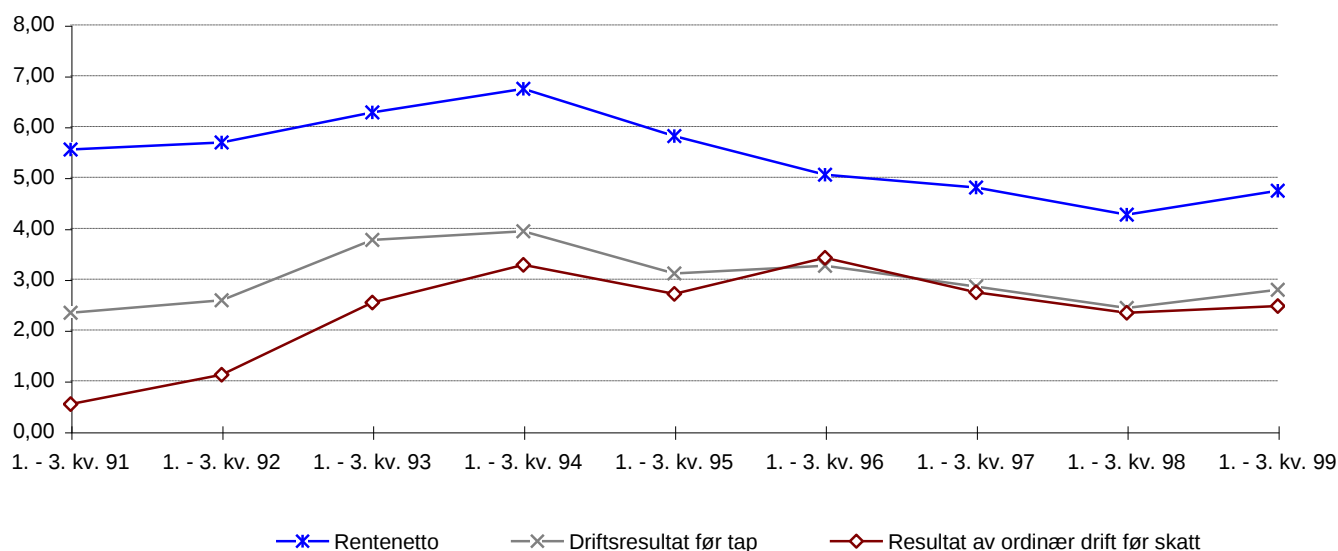
*foreløpige tall fra kapitaldekningsoppgaven (rapport 800)

Kjernekapitaldekningen er redusert fra 3. kvartal 1998 for 5 av de 8 kredittforetakene som har sammenlignbare tall. To selskaper dekker ikke inn kravet til kapitaldekning med kjernekapital ved utgangen av 3. kvartal 1999.

4.2 Finansieringsselskaper

Kredittilsynet har innhentet foreløpige resultat- og nøkkeltall fra 22 finansieringsselskaper pr. 3. kvartal 1999. Tallene pr. 3. kvartal 1998 gjelder de samme selskapene.

Figur 4.2.1 – Resultatutvikling i prosent av GFK

Resultatutvikling

Finansieringsselskapenes nettorente har økt med 0,47 prosentpoeng sammenlignet med 1. - 3. kvartal i fjor. Nettorenten er på samme nivå som ved utgangen av 1. halvår.

Finansieringsselskapene har stor grad av kortsiktig funding, og dette medførte at rentekostnadene økte raskt når rentenivået steg i 1998. Hevingen av selskapenes utlånsrente fikk størst effekt på renteinntektene i siste halvdel av 1998. Isolert sett var det en nedgang i nettorenten i de to første kvartalene i 1999, målt i prosent av GFK, mens det i 3. kvartal er en liten økning.

Tabell 4.2.1 – Resultatposter

	1. - 3. kvartal 1999		1. - 3. kvartal 1998	
	mill. kroner	prosent av GFK	mill. kroner	prosent av GFK
Nettorenter	1 340	4,74	1 057	4,27
Andre inntekter	677	2,40	576	2,34
Andre kostnader	1 227	4,35	1 033	4,18
Driftsres. før tap	790	2,79	600	2,43
Bokførte tap	91	0,32	23	0,09
Resultat ord. drift	699	2,47	577	2,34

Finansieringsselskapene har en økning i bokførte sammenlignet med 1. - 3. kvartal 1998. Resultat av ordinær drift har økt med 122 mill. kroner sammenlignet med 1. - 3. kvartal i fjor. Målt prosent av GFK gir dette en økning i resultat av ordinær drift på 0,13 prosentpoeng.

Balanseutvikling

Brutto utlån til kunder har økt med 11,0 prosent (3,8 mrd. kroner) fra 3. kvartal 1998. Økningen har vært størst på leasingområdet. Leasing utgjør nesten halvparten av finansieringsselskapenes utlån. Den samlede utlånsveksten for finansieringsselskapene er gradvis redusert i 1999. Det er en økning i nullstilte lån og misligholdte lån sammenlignet med utgangen av 3. kvartal i fjor.

Tabell 4.2.2 – Balanseposter (prosent og mill. kroner)

	30.09.1999	% vekst	30.09.1998
Forvaltningskapital	39 709	13,9	34 874
Brutto utlån til kunder	38 174	11,0	34 389
Innlån og gjeld til kunder	4 705	15,6	4 072
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	2 191	-42,9	3 823
Nullstilte lån	503	39,0	362
i prosent av brutto utlån	1,32		1,05
Misligholdte lån	799	30,1	614
i prosent av brutto utlån	2,09		1,79
Tapsavsetninger	1 052	4,9	1 003
i prosent av brutto utlån	2,76		2,92

Kapitaldekning

Foreløpige tall for finansieringsselskapene viser en økning i kjernekapitaldekningen på 0,89 prosentpoeng sammenlignet med utgangen av 3. kvartal 1998. Dette skyldes disponeringer i forbindelse med årsoppgjøret og utvidelse av aksjekapitalen i enkeltselskaper i 3. kvartal.

Tabell 4.2.3 - Kapitaldekningstall (prosent og mill. kr) for finansieringsselskapene totalt

	30.09.1999*	30.06.1999	30.09.1998
Kjernekapitalprosent	13,12	11,91	12,23
Kapitaldekningsprosent	13,50	12,91	13,66
Kjernekapital	5 069	4 521	4 206
Tilleggskapital	494	494	493
Netto ansvarlig kapital	5 214	4 898	4 697
Beregningsgrunnlag	38 628	37 954	34 386

* foreløpige tall fra kapitaldekningsoppgaven (rapport 800)

Av de 22 finansieringsselskapene som har rapportert foreløpige resultat- og nøkkeltall, har 13 selskaper redusert kjernekapitaldekningen sammenlignet med 3. kvartal 1998. 5 selskaper dekker ikke inn kravet til kapitaldekning med kjernekapital. 2 av de 5 største selskapene har en nedgang i kjernekapitaldekningen fra 3. kvartal i fjor.

5. FORSIKRINGSSELSKAPER

5.1 Livsforsikring

Ved utgangen av 3. kvartal 1999 var det 10 tradisjonelle livselskaper og 6 selskaper med konsesjon til å drive livsforsikring med investeringsvalg. Tallene nedenfor omfatter samtlige tradisjonelle livselskaper med unntak av Nordenfjeldske Livsforsikring som fremdeles har liten aktivitet. Livsforsikring med investeringsvalg vil bli omtalt i eget avsnitt.

Resultat

Samlede premieinntekter innen tradisjonell livsforsikring var i årets tre første kvartaler på 17,7 mrd. kroner, hvilket innebærer et fall på 8,5 prosent når man sammenligner med samme periode i fjor. Tallene er korrigert for effekten av flytting av ordninger som medfører at hele premiereserven og tilleggsavsetningene føres som premieinntekt i mottagende selskap.

Livsforsikringsselskapenes resultat før tildeling til kunder og skatt i årets tre første kvartaler viser et overskudd på 9,7 mrd. kroner, hvilket svarer til 3 prosent (ikke annualisert) av selskapenes samlede gjennomsnittlige forvaltningskapital (GFK). Av dette ble 8,2 mrd. kroner beregnet tilført forsikringskunder, 123 mill. kroner er ført som skattekostnad og 1,4 mrd. kroner disponeres av eierne. Resultatet står i sterk kontrast til selskapenes resultat for tilsvarende periode i 1998 da overskudd før tildeling til kunder og skatt var på 1,1 mrd. kroner eller 0,4 prosent av GFK.

Tabell 5.1.1: Resultatposter

RESULTAT				
Mill. kr.	30.09.99	% av GFK	30.09.98	% av GFK
Premieinntekter	20 653	6,4	22 411	7,6
herav overføring av premiereserve mv. fra andre	2 979	0,9	3 093	1,0
Netto inntekter fra finansielle eiendeler*	22 153	6,8	-1 407	-0,5
herav netto gevinst ved realisasjon	6 268	1,9	2 792	0,9
Erstatninger	16 085	5,0	17 297	5,8
herav overføring av premiereserve mv. til andre	4 080	1,3	4 930	1,7
Endringer forsikringsmessige avsetninger, ekskl. nye tilleggsavsetn.	12 294	3,8	12 478	4,2
Forsikringsrelaterte driftskostnader og administrasjonskostnader	2 280	0,7	2 203	0,7
Andre inntekter/kostnader	1 372	0,4	260	0,1
Resultat før tildeling til kunder og skatt	9 700	3,0	1 144	0,4
Endring i kursreguleringsfond	3 962		-11 756	
Verdijustert resultat før tildeling til kunder og skatt	13 662	4,2	-10 612	-3,6
Nye tilleggsavsetninger	0		146	
Midler tilført forsikringkunder	8 213		1 210	
Skattekostnad	123		138	
Overskudd før skatt	1 364	0,4	-204	-0,1

*Ved beregning av netto finansinntekter er administrasjonskostnader knyttet til finansielle eiendeler utelatt

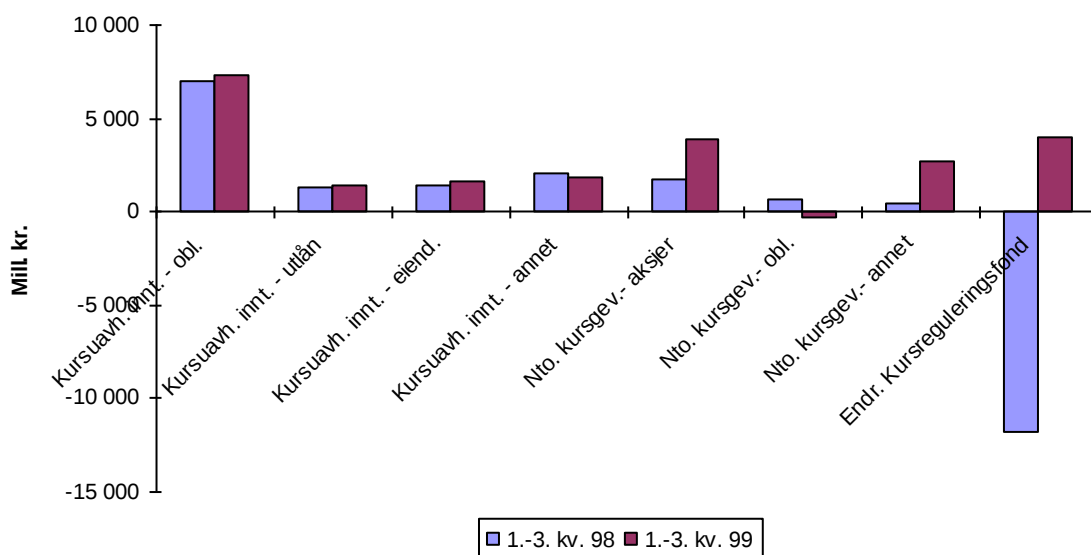
Resultatforbedringen skyldes i hovedsak en økning av selskapenes netto inntekter fra finansielle eiendeler, sammen med ekstraordinære inntekter som følge av oppskrivning av fast eiendom. Netto finansinntekter utgjorde for perioden 1. – 3. kvartal 1999 22 mrd. kroner, mot -1,4 mrd. kroner ett år tidligere. Denne økningen kan igjen splittes opp i to hovedelementer – effekten av økt kapitalavkastning, samt effekten på finansinntektene ved overgang til markedsverdibasert regnskap.

Den nye regnskapsforskriften som ble gjort gjeldende fra 01.01.99 innførte markedsverdiprinsippet ved føring av eiendom og aksjer. Selskapene er i denne forbindelse pålagt å føre oppskrivning av fast eiendom som følge av nye regnskapsforskrifter under ekstraordinære inntekter i resultatet. Inntektsøkning som følge av overgang til markedsverdier ved føring av aksjer, vil derimot komme som et påslag til netto finansinntekter. Det er imidlertid innført et kursreguleringsfond som i hovedtrekk består av forskjellen mellom markedsverdi og bokført verdi på aksjer, og overgangen til markedsverdiprinsipp får dermed ingen resultateffekt hva aksjer angår.

De midler som livsforsikringsselskapene forvalter på vegne av sine kunder er langsiktige. Over de siste årene har forsikringsselskapenes plassering i aksjer økt både absolutt og relativt til selskapenes forvaltningskapital. Videre ble livsselskapenes adgang til å plassere i aksjer våren 1998 økt til 35 prosent av forsikringsmessige avsetninger. Utviklingen i verdipapirmarkedene har dermed stor betydning for livsselskapenes resultater.

Bildet av utviklingen i aksjemarkedene er omtrent som ved utgangen av 1. halvår. Totalindeksen ved Oslo Børs viste i løpet av fjoråret en nedgang på nærmere 30 prosent, og var dermed den europeiske børsen med svakest kursutvikling i 1998. Gjennom de tre første kvartalene i 1999 har Oslo Børs imidlertid kunnet vise til en av de kraftigste kursoppgangen i Europa. Fra inngangen av 1999 og frem til midten av september økte totalindeksen med mer enn 30 prosent. Totalindeksen er per 10. november 1999 redusert med 7,6 prosent sammenlignet med nivået i midten av september. Etter en slik god utvikling gjennom årets ni første måneder både i Norge og internasjonalt er selskapenes forventede årlige kapitalavkastning høy også etter de tre første kvartalene av 1999 sammenlignet med tidligere år, om enn noe lavere enn etter første halvår.

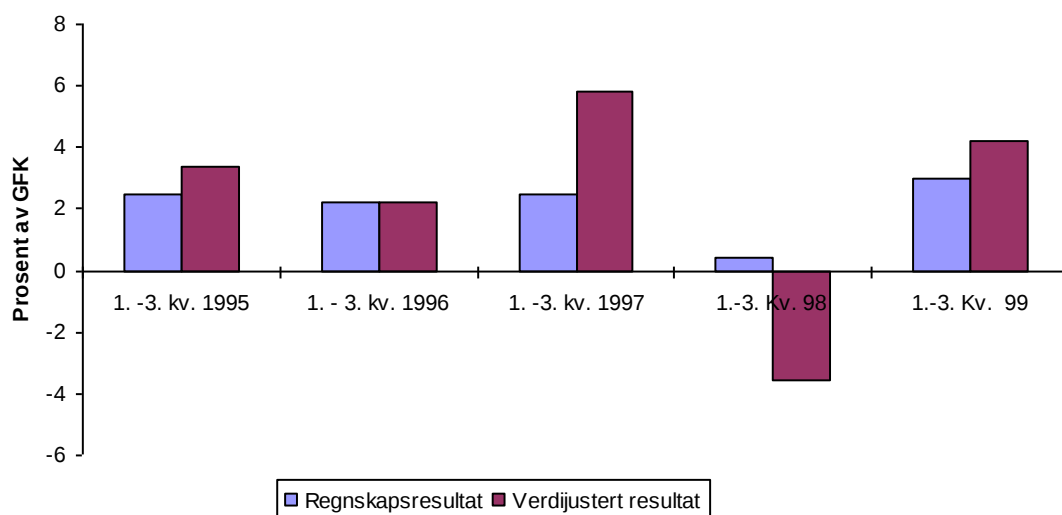
Figur 5.1.1: Sammensetning av netto finansinntekter samt endringer i kursreguleringsfond

Dersom man justerer overskuddet før tildeling til kunder og skatt for endringer i kursreguleringsfondet viser det seg at selskapenes samlede resultat for 1. til 3. kvartal 1999 var på 13,7 mrd. kroner, eller 4,2 prosent av GFK. Kursreguleringsfondet utgjorde 9,4 mrd.

kroner ved utgangen av 3. kvartal 1999. Selskapenes verdijusterte resultat for samme periode i 1998 viste et underskudd på 10,6 mrd. kroner. Fjorårets svake verdijusterte resultat skyldtes en kraftig nedgang i selskapenes kursreserver som følge av nedgangen på Oslo Børs og de internasjonale aksjemarkedene i tredje kvartal. Der man kvartalet før hadde rapportert en reserve på 14,3 mrd. kroner, hadde selskapene ved utgangen av tredje kvartal 1998 en samlet kursreserve på knapt 1 mrd. kroner.

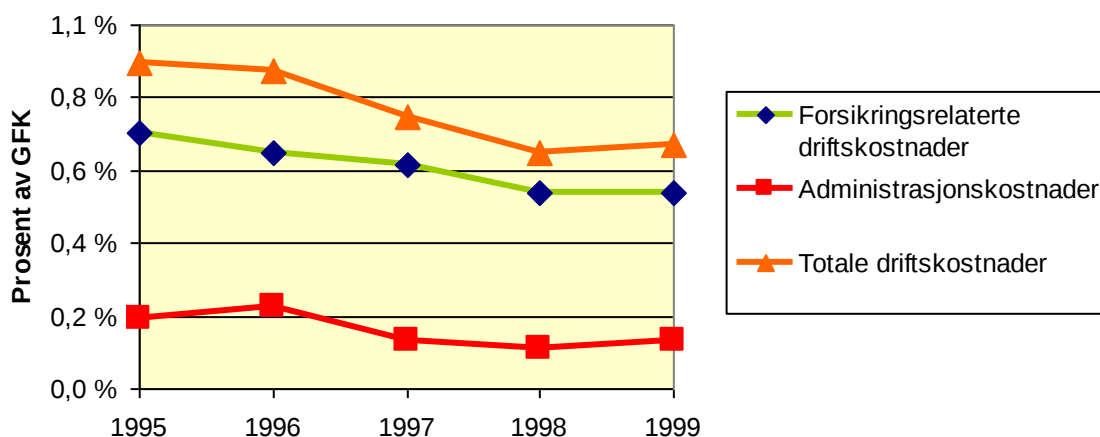
Figur 5.1.2: *Utvikling i livselskapenes resultater 1995 - 1999*

Overføring av premiereserve mv. til/fra andre sier noe om flytteaktiviteten i livsforsikringsbransjen. I perioden 1. – 3. kvartal 1999 var det en netto fraflytting fra livselskapene til pensjonskassene på 1 101 mill. kroner (svarende til 0,4 prosent av forsikringsmessige avsetninger). I tilsvarende periode i 1998 hadde man en netto fraflytting på 1 837 mill. kroner.

Livsforsikringsselskapenes totale driftskostnader, som består av forsikringsrelaterte driftskostnader og administrasjonskostnader i forbindelse med finansielle eiendeler, økte med 3,5 prosent fra de tre første kvartalene i 1998 til samme periode i år. Ved utgangen av 1. – 3. kvartal 1999 utgjorde totale driftskostnader i underkant av en prosent av selskapenes samlede GFK, hvilket må sies å være stabilt sammenlignet med de siste årene.

Figur 5.1.4.: Utvikling i selskapenes driftskostnader i perioden 1995 til 1999

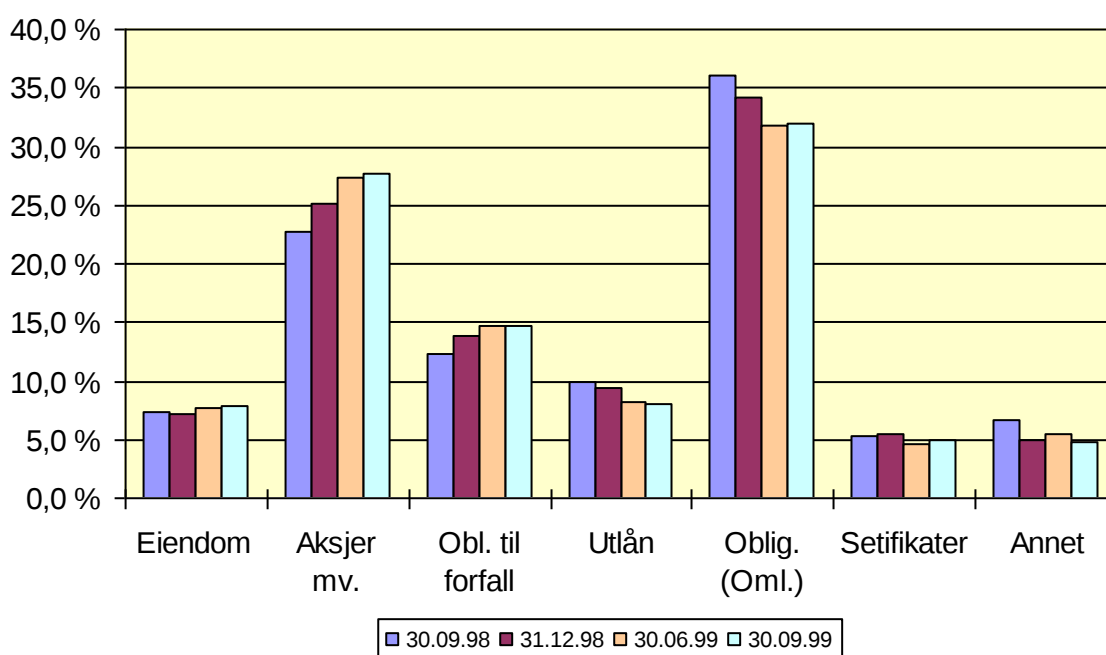

Det er få eller ingen endringer i rangeringen av selskapene etter markedsandel.

Balansesstruktur

Livselskapenes forvaltningskapital var ved utgangen av 3. kvartal 1999 på 336 mrd. kroner. Det er økning i forhold til samme tidspunkt i 1998 på 12,9 prosent. Den totale aktivaallokeringen viser at det i forhold til 3. kvartal 1998 var en økning i andel aksjer, samt obligasjoner holdt til forfall, mens det var en nedgang i andel utlån og obligasjoner holdt som omløpsmidler. Det har ikke skjedd vesentlige endringer i aktivaallokeringen for livselskapene totalt sett i tredje kvartal

Figur 5.1.5: Utvikling i sentrale balanseposter

Aksjer og andeler

Markedsverdien av livselskapenes totale aksjebeholdning var ved utgangen av 3. kvartal 1999 93,4 mrd. kroner, mot 67,5 mrd. kroner ett år tidligere. Livsforsikringsselskapene sitter med en stor beholdning utenlandske aksjer.

Obligasjoner

Livselskapenes obligasjonsbeholdning som ikke er til varig eie er redusert med 4 prosentpoeng til 32 prosent av FK i tiden fra utgangen av 3. kvartal 1998 til utgangen av 3. kvartal 1999. Det finnes imidlertid variasjoner selskapene imellom.

Obligasjoner som holdes til forfall

I likhet med aksjer har beholdningen av obligasjoner som holdes til forfall økt jevnt siden utgangen av 3. kvartal 1998. Ved utgangen av 3. kvartal 1999 utgjorde beholdningen 49,6 mrd. kroner, hvilket svarer til 15 prosent av selskapenes samlede forvaltningskapital, mot 36,6 mrd. kroner og 12,3 prosent av FK ett år tidligere.

Utlån

I likhet med utviklingen de senere årene var det også i 3. kvartal 1999 en liten nedgang i andelen utlån i livselskapenes balanse. Andelen er siden årsskiftet redusert fra 9,3 til 8,0 prosent av FK.

Soliditet

Samtlige livselskaper oppfyller kapitaldekningskravet på 8 prosent ved utgangen av tredje kvartal 1999. Bufferkapitalen bestående av overskudd av ansvarlig kapital, tilleggsavsetninger og kursreguleringsfond var ved utgangen av 3. kvartal på 28 mrd. kroner, mot 28,9 mrd. kroner ved utgangen av 1. halvår og 23,4 mrd. kroner pr. 31.12.98.

Tabell 5.1.3: Utvikling i bufferkapital i perioden 2. kv. 98 til 3. kv. 99 – livselskaper totalt

Mrd. kr.	3. kv. 99	2. kv. 99	1. kv. 99	4. kv. 98	3. kv. 98	2. kv. 98
Ansv.kap. >8%	5 969	5 341	5 227	5 010	4 232	4 209
Tilleggsavsetn.	12 671	12 624	12 929	12 938	12 560	12 510
Kursreg.fond	9 410	10 959	9 871	5 461	822	14 306
Bufferkapital	28 050	28 924	28 027	23 409	17 614	31 025

Livsforsikring med investeringsvalg

Det er i alt seks selskaper med konsesjon til å tilby livsforsikring med investeringsvalg (unit linked). Resultatet for perioden 1. – 3. kvartal 1999 viste et underskudd samlet sett på 4 mill. kroner, mot et underskudd på 20 mill. kroner ett år tidligere. Av de seks selskapene er det kun to selskaper som kan vise til et overskudd ved utgangen av 3. kvartal 1999. Samlede premieinntekter var 1 528 mill. kroner.

Total forvaltningskapital ved utgangen av 3. kvartal 1999 var 3 620 mill. kroner, mot 1 839 mill. kroner ved årsskiftet.

5.2 Skade- og kredittforsikringsselskaper

Resultatutvikling (49 selskaper)

Skadeselskapene samlet hadde etter tre kvartaler et resultat av ordinær drift på 1 580 millioner kroner. Dette var en økning på 2 899 millioner i forhold til ifjor. Resultatet utgjorde 9,7 prosent av opptjent premie for egen regning. I tabell 5.2.1 vises de ulike gruppene av selskaper, og markedsandeler basert på forfalt bruttopremie og forvaltningskapital.

Tabell 5.2.1 Markedsandeler i ulike grupper skadeforsikringsselskaper

	Knyttet til konsern	Captives	Øvrige AS'er	Gjensidige sjøfors.selsk.	Øvrige gjensidige	Kreditt-forsikring
Forfalt bruttopremie	89,1 %	4,7 %	2,3 %	2,5 %	1,1 %	0,3 %
Forvaltningskapital	74,9 %	15,7 %	4,2 %	2,9 %	1,4 %	0,8 %

Alle grupper av skadeforsikringsselskaper viste klar bedring av resultat av ordinær drift, bortsett fra kredittforsikringsselskapene. Teknisk resultat var svakere for alle grupper. Selskapene viste en vekst i premier for egen regning på 7,6 prosent, mens erstatninger (f.e.r.) og driftskostnader (f.e.r.) steg med hhv. 17,7 og 7,6 prosent. Combined ratio (f.e.r.) endte på 114,9, en økning på 7,4 prosentpoeng i forhold til situasjonen ett år tidligere. Tabell 5.2.2 viser combined ratio de to siste årene for grupper av selskaper.

Tabell 5.2.2 Combined ratio (f.e.r.) i ulike grupper av selskaper

	Selskaper tilkn. konsern	Øvrige aksje-selskaper	Øvrige gjens. selskaper	Gjens. sjø-fors.selsk.	Captives	Kred.fors.
1.-3. kvartal '99	115,7 %	158,7 %	116,8 %	126,6 %	67,1 %	131,7 %
1.-3. kvartal '98	108,5 %	141,1 %	112,0 %	112,9 %	63,5 %	136,5 %

Selskaper i konsern viste svakest resultat sett i forhold til premier, 4,6 prosent, mens det var totalt 11 selskaper som viste negative resultater av ordinær drift etter tre kvartaler av året. I tabell 5.2.3 vises teknisk resultat og resultat av ordinær drift for de ulike selskapsgruppene.

Tabell 5.2.3 Resultat i ulike grupper skadeforsikringsselskaper

		1.-3. kv. 1999	1.-3. kv. 1998
Alle selskaper	Teknisk resultat	-1 150,2	618,6
	Resultat av ord. virksomhet	1 579,8	-1 319,5
Knyttet til konsern	Teknisk resultat	-1 136,7	187,9
	Resultat av ord. virksomhet	703,1	-1 623,7
Captives	Teknisk resultat	117,7	340,4
	Resultat av ord. virksomhet	739,0	205,3
Øvrige AS'er	Teknisk resultat	-26,7	13,6
	Resultat av ord. virksomhet	47,7	8,9
Gjensidige sjøforsikrings-selskaper	Teknisk resultat	-101,9	2,6
	Resultat av ord. virksomhet	45,1	12,3
Øvrige gjensidige	Teknisk resultat	-7,3	5,6
	Resultat av ord. virksomhet	25,3	2,5
Kredittforsikring	Teknisk resultat	4,7	68,5
	Resultat av ord. virksomhet	19,6	75,1

Skadeforsikringskonsern

De tre dominerende enhetene innen skadeforsikring (Storebrand Skadekonsern, Gjensidige Forsikringsgruppen og Vesta Konsern) økte premieinntektene (f.e.r) med 5,8% i forhold til fjoråret. Driftskostnadene steg noe mindre, 5,3%, mens erstatningene var 15,1% høyere. Sterk konkurranse i forsikringsmarkedet gjør det fremdeles vanskelig å øke premieinntektene i tilstrekkelig grad. Kombinert med høye erstatninger innen motorvogn og yrkesskade gjør dette at skadeprosenten forblir høy, 88,4. Siden første kvartal i år har skadeprosenten gått ned med 2,1 prosentpoeng.

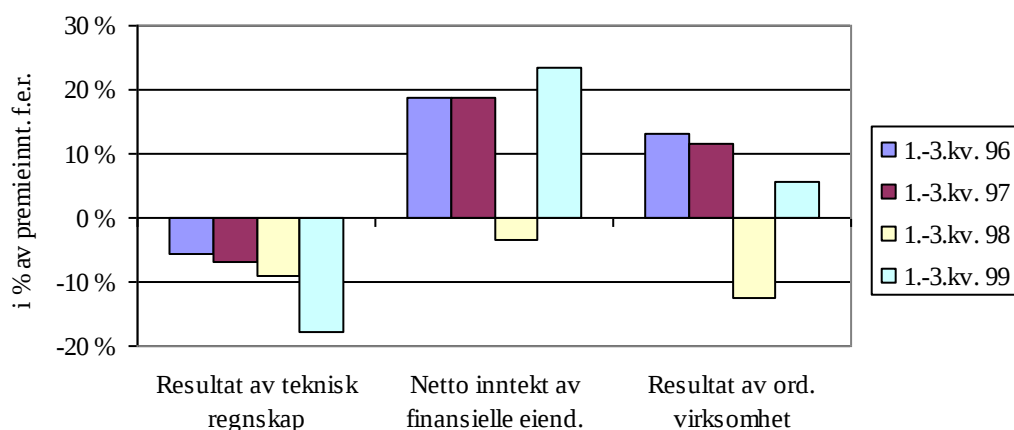
Tabell 5.2.4 Resultatelementer for de tre skadekonserne samlet

	1.-3. kv. 99	1.-3. kv. 98	%-vis endr.
Opptjent premie f.e.r	13 887	13 125	5,8 %
Erstatninger f.e.r	12 282	10 672	15,1 %
Driftskostnader f.e.r	3 831	3 637	5,3 %
Teknisk resultat	-1 065	120	
Netto finansinntekter	3 242	-440	
Resultat av ord. virksomhet	760	-1 633	

Combined ratio (f.e.r) endte på 116,0 noe som var syv prosentpoeng høyere enn ved utløpet av tredje kvartal 1998. Combined ratio har sunket noe de to siste kvartaler, fra 119,6 etter første kvartal via 118,1 etter andre kvartal.

Netto finansinntekter så langt i år er på 3 242 millioner kroner, mens man etter tredje kvartal i fjor hadde et netto tap på 440 mill.kr. pga uroen i finansmarkedene. De gode finansinntektene gir et resultat av ordinær virksomhet på 760 millioner kroner, mot et tap på 1 633 mill.kr. i fjor. I tredje kvartal isolert viser dog konsernene et samlet tap på 136 millioner kroner. I figur 5.2.1 vises utviklingen i teknisk resultat og netto finansinntekter, sett i forhold til opptjent premie f.e.r, de siste fire år.

Figur 5.2.1 Komponenter i resultat av ordinær virksomhet, 3 skadekonsern

(I "Resultat av teknisk regnskap" er Allokert investeringsavkastning trukket ut. "Netto finansinntekt" inkluderer Andre inntekter/kostnader)

Skadekonsernene opplever høye skadeprosenter, og driftskostnadene er ikke blitt redusert slik man har hatt som uttalt mål. Situasjonen for disse tre konsernene for skadeprosent og driftskostnadsprosent oppsummeres i tabell 5.2.5.

Tabell 5.2.5 Combined ratio for de tre skadekonsern 1996-1999

	Skadeprocent i første 9 måneder				Driftskostn.prosent i første 9 måneder				Combined ratio i første 9 måneder			
	1996	1997	1998	1999	1996	1997	1998	1999	1996	1997	1998	1999
Tre skadekonsern	76,2	80,8	81,3	88,4	26,8	26,9	27,7	27,6	103,0	107,7	109,0	116,0

Siden skadekonsernene viser svake resultater i det forsikringstekniske regnskap er de avhengige av gode finansinntekter for å unngå underskudd. I tabell 5.2.6 vises de siste fire års finansinntekter i forhold til premieinntekter

Tabell 5.2.6 Netto finansinntekter i forhold til premieinntekter f.e.r

	1.-3.kv. 96	1.-3.kv. 97	1.-3.kv. 98	1.-3.kv. 99
Tre skadekonsern aggregert	18,9 %	18,7 %	-3,4 %	23,3 %

Balanseutvikling

De tre konsernene hadde en samlet forvaltningskapital på 51,1 mrd.kr., en økning på 6,2% fra tredje kvartal 1998. Samlede plasseringer i aksjer og andeler (klassifisert som omløpsmidler) utgjorde 17,1% av forvaltningskapitalen, opp 2,8 prosentpoeng siste 12 måneder.

Tabell 5.2.7 Utvalgte aktivaposter i prosent av forvaltningskapital pr. 30.09

	1999	1998
Bygninger og faste eiendommer	7,5 %	7,1 %
Aksjer, andeler og grunnfondsbevis (omløpsmidler)	17,1 %	14,3 %
Obligasjoner og sertifikater	36,7 %	41,0 %
Utlån	5,0 %	5,9 %

Ved utløpet av tredje kvartal tilfredsstilte alle konsernene minstekravene til forsikringstekniske avsetninger. Totale avsetninger var 33,5 mrd.kr., en økning på 0,8 mrd.kr. fra tilsvarende tidspunkt i fjor.

Alle konsernene har redusert kapitaldekningen noe sett i forhold til etter tredje kvartal i fjor, men alle tilfredsstiller kravene til kapitaldekning.